

Sygn. akt XVII AmA 96/07

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2008 r. Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Urszula Wilk

Protokolant: referent Paweł Kępiński

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2008 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) z ograniczoną

odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

na skutek odwołania (...) z ograniczoną

odpowiedzialnością z siedzibą w W. od decyzji Prezesa Urzędu

Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 25 czerwca 2007 r.

Nr RWA- (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie V w ten tylko sposób, że słowa „i nakazuje się zaniechanie jej stosowania” zastępuje słowami „i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 22 grudnia 2006r.”.

II. Oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

III. Zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego

Sygn. akt XVII AmA 96/07

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 czerwca 2007 r. o nr RWA - (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na podstawie art. 23a ust. 2 w zw. z art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, uznał za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów działania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niewskazanie w umowie o kredyt konsumentki:

1) informacji o całkowitym koszcie kredytu i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania - wbrew dyspozycji art. 4 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim;

- 2) informacji o sposobie zabezpieczenia - wbrew dyspozycji art. 4 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim;
- 3) informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument - wbrew dyspozycji art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim;
- 4) informacji o terminie, sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta - wbrew dyspozycji art. 4 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim.

Ponadto, w punkcie piątym decyzji, na podstawie art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes UOKiK uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. polegające na zawarciu w § 4 ust. 1 wzorca „Umowy pożyczki zapisu, zgodnie z którym pożyczkobiorca ma prawo do wcześniejszej spłaty pożyczki po poinformowaniu pożyczkodawcy na piśmie o planowanym terminie spłaty z 7-dniowym wyprzedzeniem. Zapis ten Prezes UOKiK uznał za sprzeczny z art. 8 ust. 1a ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim.

W wydanej decyzji Prezes UOKiK nakazał zaniechanie stosowania wszystkich wskazanych tam praktyk uznanych za naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Określił również dla (...) Sp. z o.o. środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów polegające na zawarciu w treści wszystkich dotychczas zawartych i wciąż obowiązujących umów pożyczki postanowień, których brak został uznany decyzją Prezesa UOKiK za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Postanowienia te powinny zostać wprowadzone przez (...) Sp. z o.o. do umów z klientami w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji Prezesa UOKiK. (decyzja - k. 3-19)

W uzasadnieniu decyzji Prezes UOKiK wskazał, że Spółka (...) jest przedsiębiorcą udzielającym w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pożyczek cywilnoprawnych w oparciu o wzorzec „Umowy pożyczki”. Działalność Spółki w tym zakresie poddana jest reżimowi Ustawy o kredycie konsumenckim. Według Prezesa UOKiK analiza uregulowań „Umowy pożyczki” wykazała, iż stosowany przez Spółkę w obrocie wzorzec nie czyni zadość wszystkim wymogom sformułowanym w ustawie o kredycie konsumenckim, dotyczącym treści umowy o kredyt konsumencki, przez co narusza obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, co z kolei powoduje, że godzi w zbiorowe interesy konsumentów. Powołując się na art.23a Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes UOKiK wskazał, iż za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów można uznać działania przedsiębiorcy, które są bezprawne, godzą w interesy konsumentów, interesy konsumentów, w które godzą zakwestionowane działania przedsiębiorcy, mają charakter zbiorowy. Bezprawność, do której odwołuje się ustawodawca, oznacza sprzeczność z prawem, a także z zasadami współżycia społecznego oraz z dobrymi obyczajami. Z kolei w ocenie Prezesa UOKiK zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku - konsumentów. Prezes UOKiK wskazał, że do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów konieczne jest, by działanie przedsiębiorcy zostało skierowane nie do konkretnego adresata, lecz do adresata, którego nie da się z góry oznaczyć indywidualnie. Wobec tego działanie to jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów (a nie jedynie wobec określonego konsumenta) i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów. W ocenie Prezesa UOKiK oczywistym było, że zakwestionowane w przedmiotowej decyzji działania Spółki (...) naruszają interesy nieograniczonej liczby konsumentów, których nie sposób zindywidualizować. Działanie Spółki mogło bowiem wywołać negatywne skutki w sferze interesów wszystkich odbiorców, tak obecnych, jak i przyszłych, którym spółka udziela pożyczek w oparciu o wzorzec „Umowy pożyczki”

Odnosząc się do działań podjętych przez Spółkę przed wydaniem przedmiotowej Decyzji, polegających na wprowadzeniu do obrotu w dniu 22 grudnia 2006 r. nowego wzorca „Umowy pożyczki”, Prezes UOKiK wskazał, że analiza nowego wzorca nie pozwala w jego ocenie przyjąć, że zmiany wprowadzone przez Spółkę czynią zadość nałożonym przez ustawodawcę wymogom informacyjnym.

W ocenie Prezesa UOKiK, jedynie działanie podjęte przez Spółkę w zakresie wprowadzenia do wzorca zapisu, zgodnie z którym konsument jest obowiązany poinformować Spółkę o zamiarze wcześniejszej spłaty pożyczki w terminie 3 dni przed jej dokonaniem (dotychczas we wzorcu określony był 7-dniowy termin) sprawia, że nowy wzorec czyni zadość wymogom określonym w art. 8 ust. 1 a Ustawy o kredycie konsumenckim. Nie można jednak - w ocenie Prezesa Urzędu - uznać, że zarzucana Spółce praktyka została zaniechana wraz z wprowadzeniem do obrotu nowego wzorca, tj. z dniem 22 grudnia 2006 r. Przesłanką konieczną do wykazania zaniechania stosowania zarzucanej Spółce praktyki jest - oprócz dokonania niezbędnych zmian we wzorcu i opracowania nowego wzorca - także zakończenie procedury aneksowania umów, które zostały zawarte z pożyczkobiorcami w oparciu o poprzednio obowiązujący wzorec. Dopiero wówczas zdaniem Prezesa UOKiK można uznać, że umowy, jakie łączą Spółkę z konsumentami są spójne z obowiązującym prawem.

Powołując się na art. 23c ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes UOKiK wskazał, że może określić w drodze decyzji środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania zawartego w niej nakazu. Prezes UOKiK ocenił, że środkiem usunięcia skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów przez Spółkę powinno być zawarcie w treści wszystkich dotychczas zawartych i wciąż obowiązujących umów pożyczki postanowień, których brak został uznany niniejszą decyzją za praktyki naruszające zbiorowe interesy.

W ocenie Prezesa Urzędu, powyższe zmiany powinny być wprowadzone do treści wszystkich zawartych przez Spółkę i wciąż obowiązujących umów w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji.

Pismem z dnia 11 lipca 2007 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wniosła od powyższej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie, Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wnosząc o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu odwołania powód stwierdził, iż postanowienia stosowanego przez niego wzorca umowy pożyczki nie naruszają żadnego z przepisów Ustawy o kredycie konsumenckim, wskazanych w decyzji Prezesa UOKiK. Powód podkreślił, że postanowienia wzorca umowy pożyczki objęte decyzją Prezesa UOKiK nie obowiązują klientów powoda od dnia 22 grudnia 2006 r., bowiem wzorec ten został wówczas zastąpiony nowym, którego zapisy zostały dostosowane do przepisów ustawy o kredycie konsumenckim.

Odnosząc się do zarzutu nieuwzględnienia przez powoda w umowie pożyczki informacji o całkowitym koszcie kredytu i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, powód wskazał na wprowadzenie do treści wzorca umowy pożyczki zapisu § 3 ust. 3, zgodnie z którym „Oprocentowanie pożyczki jest stałe, niezmiennie przez cały okres trwania pożyczki i wynosi ..% rocznie wartości pożyczki. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosi ... % (art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim)” oraz § 1 ust. 1 o treści: „Całkowity koszt pożyczki wynosi ...(art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy kredycie konsumenckim)”. Powód podkreślił, iż w § 1 ust. 4 nowej umowy pożyczki wskazał wyraźnie, jakie koszty nie są wliczane do kwoty całkowitego kosztu pożyczki zapis ten jest zgodny z przepisami ustawy kredycie konsumenckim. Ponadto, powód wskazał, że ani wysokość opłaty przygotowawczej, ani to czy podlega ona zwrotowi czy też nie, nie ma żadnego znaczenia dla oceny zgodności zapisów umowy pożyczki z art. 4 ust. 2 pkt 6 ustawy kredycie konsumenckim.

W kolejnym punkcie odwołania powód przyznał, że zawarcie we wzorcu umowy pożyczki jedynie wyliczenia możliwych sposobów zabezpieczenia pożyczki nie spełniało ustawowego wymogu określenia przedmiotu zabezpieczenia pożyczki. Z tych względów powód wprowadził do wzorca umowy pożyczki § 6 oraz Załącznik nr 1 - Wybór zabezpieczenia pożyczki, które mają na celu umożliwienie klientom powoda dokonanie wyboru pomiędzy dopuszczonymi przez pożyczkodawcę sposobami zabezpieczenia. W treści Załącznika nr 1 każdorazowo wskazywane są bowiem te rodzaje zabezpieczeń, które dany klient sam wybierze.

Nie zgadzając się z zarzucanym przez Prezesa UOKiK brakiem zawarcia w umowie pożyczki informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, powód wskazał na treść § 5 nowej umowy pożyczki, zgodnie z którym „Łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest Pożyczkobiorca nie będzie wyższa niż z zastrzeżeniem postanowień pkt 1 § 6 (art. 4 ust. 2 pkt 9 w związku z ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim)”.

W odpowiedzi na zarzut niezawarcia we wzorcu umowy pożyczki informacji o terminie, sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta, powód powołał się na treść art. 11 ust. 2, 3 i 5 Ustawy o kredycie konsumenckim, wskazując, iż razem z zapisami § 9 ust. 3, § 10 i § 11 umowy pożyczki regulacje te w sposób wyczerpujący określają wymagane przez art. 4 ust. 2 pkt 11 Ustawy o kredycie konsumenckim sposób i skutki odstąpienia klienta od umowy pożyczki.

Powód wskazał również, iż 7-dniowy termin wyprzedzenia, z jakim pożyczkobiorca powinien poinformować pożyczkodawcę o planowanym terminie wcześniejszej spłaty pożyczki, został w nowym wzorcu umowy pożyczki zastąpiony terminem 3-dniowym.

Biorąc pod uwagę wprowadzone zmiany do stosowanego przez niego wzorca umowy pożyczki, powód uznał, iż osiągnął wskazany w decyzji Prezesa UOKiK cel w postaci doprowadzenia do stanu, w którym ze wszystkimi konsumentami zawarte są umowy, których treść czyni zadość wymogom określonym w Ustawie kredycie konsumenckim, (odwołanie - k. 23-29)

W odpowiedzi na odwołanie Prezes UOKiK wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Prezes UOKiK podniósł, iż powód nie przedstawił w odwołaniu żadnych argumentów mogących uzasadniać uchYLENIE decyzji. Zaznaczył również, iż wbrew twierdzeniom powoda, poddał ocenie zarówno wzorzec umowy pożyczki stosowany przez powoda w obrocie konsumenckim do dnia 22 grudnia 2006 r. jak i wzorzec wprowadzony przez powoda po tej dacie. Wprowadzone przez powoda zmiany w postanowieniach wzorca nie pozwalają jednakże uznać, iż powód dopełnił obowiązków informacyjnych wymaganych przez Ustawę o kredycie konsumenckim.

Prezes UOKiK nie zgodził się z twierdzeniami powoda, jakoby wraz z wprowadzeniem do obrotu nowego wzorca umowy pożyczki w dniu 22 grudnia 2006 r. zostały zaniechane praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Zdaniem Prezesa UOKiK do wykazania przez przedsiębiorcę zaniechania stosowania zarzucanej praktyki konieczne jest, oprócz dokonania niezbędnych zmian w postanowieniach wzorca umownego, również zakończenie aneksowania umów, które zostały zawarte z pożyczkobiorcami w oparciu o poprzednio obowiązujący wzorzec. Celem art. 23e ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest bowiem faktyczne zaniechania przez przedsiębiorcę stosowania zarzucanej mu praktyki w stosunku do wszystkich konsumentów, których interesy zostały lub mogły zostać naruszone niezgodnym z prawem działaniem przedsiębiorcy. Natomiast w toku postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez Prezesa UOKiK powód nie zadeklarował nawet dostosowania umów zawartych z klientami na dotychczasowych warunkach do wymogów informacyjnych sformułowanych w ustawie o kredycie konsumenckim, (odpowiedź na odwołanie - k. 39-47)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. jest przedsiębiorcą, który w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, udziela pożyczek cywilnoprawnych w oparciu o wzorzec „Umowy pożyczki”. Oferta powoda skierowana jest do konsumentów (okoliczności niekwestionowane przez powoda, którą Sąd na podstawie art.230kpc uznał za przyznaną, KRS powoda k.31 - 33). Powód stosuje w obrocie z konsumentami wzorzec umowny o nazwie „Umowa pożyczki” (okoliczność przyznana przez powoda w odwołaniu od decyzji Prezesa UOKiK - k. 23 - 29).

Do dnia 21 grudnia 2006 r. wszystkie pożyczki udzielane były przez powoda w oparciu o wzorzec „Umowy pożyczki”, który zawierał m.in. następujące postanowienia:

- § 3 ust. 4 - „Oprocentowanie pożyczki jest stałe, niezmiennie przez cały okres trwania pożyczki i wynosi... % rocznie wartości pożyczki.”

- § 4 ust. 1 - „Pożyczkobiorca ma prawo do wcześniejszej spłaty pożyczki informując Pożyczkodawcę na piśmie o planowanym terminie spłaty z 7-dniowy m wyprzedzeniem.”

§ 6 ust. 1 - „Pożyczkobiorca zobowiązuje się do ustanowienia zabezpieczenia spłaty pożyczki przed jej wypłatą przez Pożyczkodawcę, przy czym wartość przyjętego zabezpieczenia nie może być niższa niż 250% wartości pożyczki, poprzez jedną lub większą ilość zabezpieczeń podanych poniżej:

wystawienie weksła własnego in blanco wraz ze stosowną deklaracją wekslową,

- poddanie się rygorowi egzekucji zgodnie z treścią a/f 777 kodeksu postępowania cywilnego,

zlecenie dyspozycji obciążenia rachunku Pożyczkobiorcy – polecenie zapłaty,

poręczenie osób trzecich,

ustanowienie hipoteki,

blokada środków na rachunku bankowym,

przewłaszczenie na zabezpieczenie,

cesja polisy ubezpieczeniowej z funduszem inwestycyjnym,

- cesja należności.

Wybór ilości i rodzaju zabezpieczeń dokonywany jest przez Pożyczkobiorcę indywidualnie z Centralą Pożyczkodawcy i wymaga pisemnej akceptacji ze strony Pożyczkodawcy."

§ 10 ust. 1 - „Pożyczkobiorca może odstąpić od umowy w ciągu 10 dni od jej zawarcia"

(Umowa pożyczki z dnia 20.11.2006r. k.77-81, okoliczności niekwestionowane przez powoda).

W dniu 22 grudnia 2006 r. powód wprowadził do obrotu **nowy wzorzec „Umowy pożyczki****". Do wzorca zostały wprowadzone dodatkowe postanowienia, a zakwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia wzorca otrzymały nową treść:

§ 1 ust. 3 - „Całkowity koszt pożyczki wynosi ... (a/t 4 ust. 2 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim)."

§ 1 ust. 4 - „Całkowity koszt pożyczki oznacza wszystkie koszty wraz z odsetkami i innymi opłatami i prowizjami, które Pożyczkobiorca jest zobowiązany zapłacić za pożyczkę, za wyjątkiem kosztów:

- 1) które ponosi Pożyczkobiorca w związku z niewykonaniem swoich zobowiązań wynikających z niniejszej umowy,
- 2) które w związku z nabyciem rzeczy lub usługi ponosi Pożyczkobiorca, niezależnie od tego czy nabycie następuje z wykorzystaniem pożyczki,
- 3) prowadzenia rachunku, z którego realizowane są spłaty, oraz kosztów przelewów i wpłat na ten rachunek,
- 4) ustanowienia, zmiany oraz związanych z wygaśnięciem zabezpieczeń i ubezpieczenia, z wyjątkiem kosztów ubezpieczenia płaty pożyczki - wraz z oprocentowaniem i pozostałymi kosztami - na wypadek śmierci, inwalidztwa, choroby lub bezrobocia Pożyczkobiorcy (art. 7 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim)."

§ 1 ust. 5 - „Łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest Pożyczkobiorca nie będzie wyższa niż z zastrzeżeniem postanowień pkt 1 § 6 (art. 4 ust. 2 pkt. 9 w związku z ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim)."

§ 3 ust. 3 - „Oprocentowanie pożyczki jest stałe, niezmiennie przez cały okres trwania pożyczki i wynosi ... % rocznie wartości pożyczki. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosi ... % (art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim).”

§ 4 ust. 1 - „Pożyczkobiorca ma prawo do wcześniejszej spłaty pożyczki informując Pożyczkodawcę na piśmie o planowanym terminie spłaty z 3-dniowym wyprzedzeniem.”

§ 6 ust. 1 - „Pożyczkobiorca zobowiązuje się do ustanowienia zabezpieczenia spłaty pożyczki przed jej wypłatą przez Pożyczkodawcę, przy czym wartość przyjętego zabezpieczenia nie może być niższa niż 250% wartości pożyczki, poprzez jedną lub większą ilość zabezpieczeń podanych poniżej:

-wystawienie weksła własnego in blanco wraz ze stosowną deklaracją wekslową i oświadczeniem o poddaniu się rygorowi egzekucji zgodnie z treścią art. 777 pkt. 5 kodeksu postępowania cywilnego,

zlecenie dyspozycji obciążenia rachunku bankowego Pożyczkobiorcy - polecenie zapłaty,

-poręczenie osób trzecich,

-ustanowienie hipoteki,

-blokada środków na rachunku bankowym,

-przewłaszczenie na zabezpieczenie,

-cesja należności,

-cesja praw z polisy ubezpieczeniowej z funduszem inwestycyjnym - cena wykupu.

Wybór ilości i rodzaju zabezpieczeń dokonywany jest przez Pożyczkobiorcę i wymaga pisemnej akceptacji ze strony Pożyczkodawcy, w trybie ustalonym treścią załącznika nr 1 do niniejszej umowy.”

Załącznik nr 1 - „Wybór zabezpieczenia spłaty pożyczki” -J. Pożyczkobiorca oświadcza, że wybiera następujące zabezpieczenia spłaty pożyczki:

wystawienie weksła własnego in blanco wraz ze stosowną deklaracją wekslową i oświadczeniem o poddaniu się rygorowi egzekucji zgodnie z treścią art. 777 pkt. 5 kodeksu postępowania cywilnego, zlecenie dyspozycji obciążenia rachunku bankowego Pożyczkobiorcy - polecenie zapłaty, poręczenie osób trzecich, ustanowienie hipoteki, blokada środków na rachunku bankowym, przewłaszczenie na zabezpieczenie, cesja należności,

cesja praw z polisy ubezpieczeniowej z funduszem inwestycyjnym - cena wykupu.”

(okoliczności niekwestionowane przez pozwanego, pismo powoda z 27 kwietnia 2007 r. - k. 246- 247 akt administracyjnych, „Umowy pożyczki/o” obowiązujące od 22 grudnia 2006 r. - k. 16 -229 akt administracyjnych).

Obydwa wzorce umowne (stosowany przed i po 22 grudnia 2006r.) w § 8 przewidywały zobowiązanie pożyczkobiorcy do zapłaty, pożyczkodawcy wynagrodzenia określonego jako „...% wartości pożyczki za każdy rok spłaty określony w umowie”. Nadto obydwie wzorce w § 13 przewidywały opłatę przygotowawczą za przygotowanie i zawarcie umowy pożyczki określoną jako „...% wartości pożyczki”. Obydwa wzorce przewidywały, iż opłata przygotowawcza podlega zwrotowi tylko w sytuacji opisanej w §12 tj. gdy z winy pożyczkodawcy nie dojdzie do realizacji przedmiotu umowy.

Prezes UOKiK przeprowadził z urzędu postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w trakcie którego dokonał kontroli postanowień wzorca „Umowy pożyczki” stosowanego przez powoda przed i po 22 grudnia 2006 r. Postępowanie przed Prezesem UOKiK zakończyło się wydaniem decyzji z dnia 25 czerwca 2007 r. o nr RWA - (...), w której Prezes UOKiK stwierdził, iż powód stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy

konsumentów polegające na niewskazaniu w umowie o kredyt konsumentki informacji wymaganych przez art. 4 ust. 2 pkt 6, 7, 9 i 11 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim oraz na stosowaniu postanowień sprzecznych z art. 8 ust. 1a ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim. Prezes UOKiK uznał, iż działania powoda naruszyły przewidziany w art. 23a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, w związku z czym nakazał zaniechanie stosowania wszystkich wskazanych w decyzji praktyk oraz określił środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów polegające na wprowadzeniu do treści wszystkich dotychczas zawartych i wciąż obowiązujących umów pożyczki postanowień, których brak został uznany decyzją Prezesa UOKiK za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji, (decyzja - k. 3-19).

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, do postępowań wszczętych na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i nie zakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Biorąc pod uwagę, iż postępowanie prowadzone przez Prezesa UOKiK w niniejszej sprawie zakończone wydaniem decyzji nr (...) w dniu 25 czerwca 2007 r. zostało wszczęte Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2007r.(k.1-6 akt adm.), a więc przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, co nastąpiło z dniem 21 kwietnia 2007 r., do oceny czy zachodzą przesłanki uznania działań powoda za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 23a Ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności m.in. naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

Zatem pozytywną przesłanką uznania danego zachowania przedsiębiorcy za praktykę określoną w art.23a Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest stwierdzenie zarówno jego bezprawności, jak i naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Ustawodawca nie wprowadził pozytywnej definicji zbiorowego interesu konsumentów ograniczając się do stwierdzenia, iż nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. W doktrynie wskazuje się, że „do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów [w rozumieniu art. 23(a) i nast. ustawy z 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów] dojdzie [...] wtedy, gdy konkretne działanie przedsiębiorcy nie będzie miało ściśle określonego adresata, lecz będzie skierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów" (Szydło M. artykuł M.Prawn. 2004/17/791 Publicznoprawna ochrona zbiorowych interesów konsumentów.). Wobec powyższego Sąd podzielił wywody pozwanego Prezesa UOKiK, iż zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku -konsumentów. Do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów konieczne jest, by działanie przedsiębiorcy zostało skierowane nie do konkretnego adresata, lecz do adresata, którego nie da się z góry oznaczyć indywidualnie. Wobec tego działanie to jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów (a nie jedynie wobec określonego konsumenta) i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów (k. 16-17 Uzasadnienie Decyzji). W ocenie Sądu w niniejszej sprawie spełnione są przesłanki do uznania działań powoda za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów bowiem powód za pomocą stosowanego wzorca „Umowy pożycz/o” kształtuje stosunki umowne z nieoznaczoną z góry liczbą konsumentów, którzy mogą zawrzeć z nim umowy pożyczki, zatem jeśli stosowany wzorzec umowny jest bezprawny, należy uznać, iż powód stosując go narusza zbiorowe interesy konsumentów. W ocenie Sądu istotne jest przy tym jak dane zapisy wzorca umownego wykonywane /

interpretowane/ są przez powoda w konkretnych umowach, bowiem dopiero ich ocena świadczy o tym, czy powód zawierając umowy przy użyciu wzorca umownego właściwie wykonuje obowiązki informacyjne nałożone Ustawą o kredycie konsumenckim.

W przedmiotowej sprawie Prezes UOKiK uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie powoda polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, przez stosowanie zapisów wzorca umownego niezgodnych z Ustawą o kredycie konsumenckim. Zgodnie z utrwalonymi poglądami doktryny i orzecznictwa z bezprawnością działań przedsiębiorcy mamy do czynienia w razie ustalenia, że doszło do naruszenia przepisów innych ustaw, zasad współżycia społecznego oraz dobrych obyczajów.

Działalność powoda polegająca na udzielaniu pożyczek osobom fizycznym poddana jest reżimowi prawnemu Ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim. Zgodnie z art.1 ustawa reguluje zasady i tryb zawierania umów o kredyt konsumencki, zasady ochrony konsumenta, który zawarł umowę o kredyt konsumencki, oraz obowiązki przedsiębiorcy, który udzielił kredytu konsumenckiego. Zgodnie z art. 2 przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę, na mocy której przedsiębiorca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. Jednocześnie, w niniejszym przypadku nie zachodzą żadne z przesłanek wskazanych w art. 3 Ustawy o kredycie konsumenckim, wykluczających stosowanie przepisów wymienionej ustawy do niektórych rodzajów umów o kredyt konsumencki. Art. 4 ustęp 2 Ustawy o kredycie konsumenckim określa jakie dane powinna zawierać umowa o kredyt konsumencki. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2006 r. o sygnaturze akt III SK 7/06 (opublikowany w OSNP 2007/13-14/207) „Obligatoryjne postanowienia umowy o kredyt konsumencki (art 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim, Dz. U. Nr 100, póź. 1081 ze zm.) powinny być w umowie uzgodnione wyraźnie, wyczerpująco i bezpośrednio, a nie przez odesłanie do informacji zawartych we wzorcach umownych, regulaminach lub inaczej nazwanych ogólnych warunkach stosowanych przy zawieraniu umów kredytowych.”

Powód za pomocą wzorca „Umowy pożyczki kształtuje umowy o kredyt konsumencki zawierane z konsumentami. Dokonana przez Sąd analiza postanowień wzorca „Umowy pożyczki stosowanego przez powoda prowadzi do wniosku, iż postanowienia zawarte w treści wzorca "Umowy pożyczki nie zawierają informacji wymaganych przez art. 4 ust. 2 pkt 6, 7, 9 i 11 Ustawy o kredycie konsumenckim, a ponadto do dnia 22 grudnia 2006r. zawierały postanowienie sprzeczne z art. 8 ust. 1a.

Sąd uznał, iż w sytuacji, gdy treść wzorca umownego stosowanego przez powoda nie zawiera wszystkich wymaganych przez Ustawę o kredycie konsumenckim informacji, powód zawierając umowy z konsumentami w oparciu o ten wzorzec narusza zbiorowe interesy konsumentów przez naruszenie nałożonego Ustawą o kredycie konsumenckim obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej prawdziwej i pełnej informacji, której zakres określono w art.4 Ustawy o kredycie konsumenckim.

Bezprawność działań powoda polega na skonstruowaniu wzorca „Umowy pożyczki w sposób nie odpowiadający wymogom bezwzględnie obowiązujących przepisów Ustawy o kredycie konsumenckim. Jednocześnie, biorąc pod uwagę, iż powód stosując wzorzec „Umowy pożyczki kształtuje stosunki umowne z nieoznaczoną z góry liczbą konsumentów, którzy potencjalnie mogą zawrzeć z nim umowę pożyczki, należy uznać, iż powód narusza w ten sposób zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 6 Ustawy o kredycie konsumenckim, umowa o kredyt konsumencki powinna zawierać informację o całkowitym koszcie kredytu i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, o których mowa w art. 7 ust. 1 i 2 ustawy. Art. 7 ust. 1 Ustawy o kredycie konsumenckim stanowi, iż całkowity koszt kredytu oznacza wszystkie koszty wraz z odsetkami i innymi opłatami i prowizjami, które konsument jest zobowiązany zapłacić za kredyt, z wyjątkiem kosztów:

- 1) które ponosi konsument w związku z niewykonaniem swoich zobowiązań wynikających z umowy o kredyt konsumencki,
- 2) które w związku z nabyciem rzeczy lub usługi ponosi konsument, niezależnie od tego, czy nabycie następuje z wykorzystaniem kredytu,
- 3) prowadzenia rachunku, z którego realizowane są spłaty, oraz kosztów przelewów i wpłat na ten rachunek, chyba że konsument nie ma prawa wyboru podmiotu prowadzącego rachunek, a koszty te przekraczają koszty dla rachunków oszczędnościowych stosowane przez podmiot prowadzący rachunek,
- 4) ustanowienia, zmiany oraz związanych z wygaśnięciem zabezpieczeń i ubezpieczenia, z wyjątkiem kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu wraz z oprocentowaniem i pozostałymi kosztami - na wypadek śmierci, inwalidztwa, choroby lub bezrobocia konsumenta,
- 5) wynikających ze zmiany kursów walut.

We wzorcu „Umowy pożycz/c/” stosowanym przez powoda brak jest informacji o całkowitym koszcie kredytu i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania. Nie można bowiem uznać, że informacje te zawierał § 3 ust. 4 w pierwotnym brzmieniu: „Oprocentowanie pożyczki jest stałe, niezmiennie przez cały okres trwania pożyczki i wynosi ... % rocznie wartości pożyczki”, ani też w brzmieniu obowiązującym od 22 grudnia 2006 r. §3 ust.3: „Oprocentowanie pożyczki jest stałe, niezmiennie przez cały okres trwania pożyczki i wynosi ... % rocznie wartości pożyczki. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosi ... % (art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim)”. Wysokość oprocentowania pożyczki nie wyczerpuje bowiem pojęcia „całkowitego kosztu kredytu”, zdefiniowanego w art. 7 ust 1 Ustawy o kredycie konsumenckim.

Z dniem 22 grudnia 2006 r. powód wprowadził do wzorca nowy §1 ust. 3, w którym przewidział podanie całkowitego kosztu pożyczki. Dodano też §1 ustęp 5 wskazujący łączną kwotę wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do zapłaty których zobowiązany jest Pożyczkobiorca. Jednakże pomimo dodania tych zapisów, nie można uznać, aby powód podawał w Umowie rzetelne informacje o całkowitym koszcie kredytu.

Wbrew twierdzeniom powoda, zawartym w odwołaniu, Sąd uznał za prawidłowe ustalenia dokonane przez Prezesa UOKiK, iż powód nie uwzględnił w całkowitym koszcie kredytu kwoty opłaty przygotowawczej określonej w §13 zarówno we wzorcu obowiązującym przed i po 22 grudnia 2006r. Okoliczność tą zresztą przyznał Prezes Zarządu powoda w pkt VI pisma z dnia 22 marca 2007 r. skierowanym do UOKiK. (pismo powoda - k. 236 akt administracyjnych) W aktach administracyjnych zgromadzono cały szereg umów pożyczki zawartych po 22 grudnia 2006r. (k.27-229 akt adm.). We wszystkich umowach w §1 w ustępie 3 wskazującym całkowity koszt pożyczki i w ustępie 5 wskazującym łączną kwotę wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do zapłaty których zobowiązany jest Pożyczkobiorca wskazano te same kwoty (odpowiednio w każdej umowie). Kwoty te stanowią prostą sumę oprocentowania pożyczki i wynagrodzenia Pożyczkodawcy przewidzianego w §8, nie uwzględniono w nich natomiast opłaty przygotowawczej przewidzianej w § 13 umów. I tak np. w umowie Nr. (...) (k.27 - 36a) kwota pożyczki wynosi (...), umowa pożyczki została zawarta na 7 lat (§3 ust.1), oprocentowanie wskazane w §3 ust.2 wynosi 4,99%, zaś rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosi 7,68 % bowiem uwzględnia ona wynagrodzenie, o którym mowa w §8 ust.1 umowy w wysokości 2,69 % wartości pożyczki za każdy rok spłaty wskazany w umowie. Suma wskazana w §1 ust.3 umowy jako całkowity koszt pożyczki i powtórzona w ust.5 jako łączna kwota wszystkich kosztów i opłat tj. (...) zł. stanowi 7,68% z kwoty (...). pomnożone przez 7 (okres pożyczki) nie uwzględnia zatem opłaty przygotowawczej przewidzianej w §13 umowy, której kwota jest znaczna stanowi bowiem 4% wartości pożyczki.

Ten sam mechanizm powtórzono we wszystkich umowach zawartych po 22 grudnia 2006r. zgromadzonych w aktach administracyjnych (k.27-229).

Zgodnie z art 7 ust 1 Ustawy o kredycie konsumenckim całkowity koszt kredytu oznacza wszystkie koszty wraz z odsetkami i innymi opłatami i prowizjami, które konsument jest zobowiązany zapłacić za kredyt, a więc również wraz

z opłatą przygotowawczą, skoro nie została ona wymieniona wśród kosztów wskazanych jako koszty nie uwzględniane w całkowitym koszcie kredytu.

Obowiązek wliczania opłaty przygotowawczej do całkowitego kosztu kredytu wynika wprost z art. 4 ust. 2 pkt 5 Ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z którym elementem całkowitego kosztu kredytu są opłaty i prowizje oraz inne koszty związane z udzieleniem kredytu, w tym opłata za rozpatrzenie wniosku kredytowego oraz przygotowanie i zawarcie umowy kredytowej, zwana "opłatą przygotowawczą".

Tak więc, informację o całkowitym koszcie kredytu podawanym przez grudnia 2006 r. nowego § 1 ust. 4 umowy, który wskazuje koszty, nie wliczane do całkowitego kosztu kredytu powoda należy uznać za nieprawdziwą, nawet po wprowadzeniu z dniem 22. Pomimo bowiem zapisów umownych, powód nie uwzględnił w całkowitym koszcie kredytu kwoty opłaty przygotowawczej przewidzianej w §13.

Należy zgodzić się z Prezesem UOKiK, iż nieprawdziwa informacja o całkowitym koszcie kredytu pociąga za sobą nieprawidłowe wskazanie w treści umowy wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Zgodnie bowiem z pkt 4 załącznika do ustawy o kredycie konsumenckim - „Wzory obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania”, w celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania uwzględnia się należności w wysokości z dnia zawarcia umowy, w tym opłaty, prowizje i koszty związane z udzieleniem kredytu, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 5 - a więc m.in. opłatę przygotowawczą.

W punkcie II przedmiotowej decyzji Prezes UOKiK uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania powoda polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niewskazanie w umowie o kredyt konsumencki informacji o sposobie zabezpieczenia.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 7 Ustawy o kredycie konsumenckim, umowa o kredyt konsumencki powinna określać sposób zabezpieczenia, jeżeli umowa je przewiduje, oraz opłaty należne kredytodawcy z tego tytułu.

W ocenie Sądu, nie zasługuje na uwzględnienie argumentacja powoda przedstawiona w odwołaniu od pkt 2 decyzji.

Nie można bowiem przyjąć za wywiązanie się przez powoda z obowiązku informacyjnego, wynikającego z Ustawy o kredycie konsumenckim, poprzez wyliczenie we wzorcu umowy pożyczki wszystkich dopuszczalnych przez siebie form zabezpieczenia. Ustawa o kredycie konsumenckim wymaga bowiem określenia zabezpieczenia kredytu przewidzianego na potrzeby konkretnej umowy o kredyt konsumencki. Zgodnie z wzorcem stosowanym przez powoda, konsument w dniu zawarcia umowy wie jedynie, że kwota zabezpieczenia nie może być niższa niż 250 % wartość pożyczki, nie wie jednak, w jaki sposób pożyczka będzie zabezpieczona. Umowa nie gwarantuje bowiem, że sposób zabezpieczenia wybrany przez pożyczkobiorcę będzie zaakceptowany przez pożyczkodawcę, czego wymaga §6 ust.1 umowy. Zgodnie z pkt 2 Załącznika nr 1 do umowy pożyczki -pożyczkodawca może bądź zaakceptować zabezpieczenie wybrane przez pożyczkobiorcę bądź wskazać zabezpieczenie, jakie musi spełnić pożyczkobiorca Tym samym, konsument w dniu zawarcia umowy z powodem nie zna pełnej treści nawiązanego stosunku zobowiązaniowego. Tym samym Sąd podzielił ocenę Prezesa UOKiK, iż przez takie skonstruowanie wzorca umownego oferowanego konsumentom pozwany dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

W punkcie III przedmiotowej decyzji Prezes UOKiK uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania powoda polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niewskazanie w umowie o kredyt konsumencki informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 9 Ustawy o kredycie konsumenckim, umowa o kredyt konsumencki powinna zawierać informację o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument.

Natomiast zgodnie z art. 4 ust. 3 Ustawy, jeżeli nie jest możliwe podanie kosztów, do których poniesienia zobowiązany jest konsument, należy określić ich szacunkową wysokość oraz okoliczności, od których zależy ich ostateczna wysokość i obowiązek zapłaty przez konsumenta.

Z dniem 22 grudnia 2006 r. powód wprowadził do wzorca umowy nowy § 1 ust. 5, który przewiduje, iż „łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do

których zapłaty zobowiązany jest pożyczkobiorca nie będzie wyższa niż „. Jak

wskazano wyżej ze zgromadzonych w toku postępowania administracyjnego umów wynika, iż wartość wpisywana w pozycji zawierającej łączną kwotę wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument (nowy § 1 ust. 5) jest tożsama z wartością wpisywaną w umowie pożyczki pod pozycją „całkowity koszt kredytu" (nowy § 1 ust. 3) kwota ta nie obejmuje wartości opłaty przygotowawczej wynikającej z §13 umowy. Tym samym, nie można przyjąć, że powód w sposób prawdziwy, rzetelny i pełny informuje konsumenta o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument. W ocenie Sądu zachowanie to jako niezgodne z Ustawą o kredycie konsumenckim narusza zbiorowe interesy konsumentów.

W punkcie IV decyzji Prezes UOKiK uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania powoda polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niewskazanie w umowie o kredyt konsumencki informacji o terminie, sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 11 Ustawy o kredycie konsumenckim, umowa o kredyt konsumencki powinna zawierać informację o terminie, sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta, o którym mowa w art. 11 ustawy.

W ocenie Sądu, nie czyni zadość obowiązkowi wynikającemu z art. 4 ust. 2 pkt 11 Ustawy o kredycie konsumenckim, przyznanie konsumentowi w § 10 ust. 1 umowy pożyczki prawa odstąpienia od umowy w terminie 10 dni, ani stosowana przez powoda praktyka przedstawiania konsumentowi przy zawarciu umowy wzorca oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Zgodnie z cytowanym wyżej Wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2006r. w sprawie III SK 7/06 obligatoryjne postanowienia umowy o kredyt konsumencki powinny być w umowie uzgodnione wyraźnie, wyczerpująco i bezpośrednio, a nie przez odesłanie do informacji zawartych we wzorcach umownych, regulaminach lub inaczej nazwanych ogólnych warunkach stosowanych przy zawieraniu umów kredytowych. Powód nie dopełnił obowiązku zawarcia w umowie pożyczki informacji o terminie, sposobie i skutkach odstąpienia od umowy przez konsumenta, gdyż stosując wzorzec umowy pożyczki, wprowadzony przez powoda do obrotu, klient nie wie, jakich formalności musi dopełnić, aby złożone przez niego oświadczenie o odstąpieniu było skuteczne. W szczególności, konsument nie jest informowany przez powoda, że termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeśli konsument przed jego upływemłoży pod wskazany przez powoda adres oświadczenie o odstąpieniu od umowy. Konsument nie jest również poinformowany, że w razie spełnienia przez powoda świadczenia przed upływem terminu do odstąpienia od umowy, odstąpienie staje się skuteczne, jeśli świadczenie zostanie zwrócone pożyczkodawcy łącznie z oświadczeniem o odstąpieniu od umowy. Konsument nie jest również informowany przez powoda, że przed upływem terminu do odstąpienia od umowy nie jest zobowiązany do spłaty pożyczki ani do zapłaty oprocentowania. Należy również zgodzić się z Prezesem UOKiK, iż informacja o skutkach odstąpienia od umowy pożyczki powinna dotyczyć tego, jakie koszty są zwracane konsumentowi, które koszty powinien on ponieść, jak również terminu, w jakim strony powinny dokonać wzajemnych rozliczeń. Wszystkich tych ustaleń brakuje we wzorcu umowy pożyczki stosowanym przez powoda. Wbrew twierdzeniom powoda nie ma przy tym znaczenia, iż sposób i skutki odstąpienia od umowy określa art. 11 ustawy o kredycie konsumenckim. Z art. 4 ust. 2 pkt 11 wynika bowiem wprost obowiązek zawarcia tych informacji w każdej umowie o kredyt konsumencki. Wobec powyższego działanie powoda polegające na niezawarciu w stosowanym wzorcu umownym powyższych informacji należy uznać za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów,

W punkcie V decyzji Prezes UOKiK uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania powoda polegające na zawarciu w § 4 ust.1 wzorca „Umowy pożyczki„ niezgodnego z art.8 ust.1a Ustawy o kredycie konsumenckim zapisu, stosownie do którego pożyczkobiorca ma prawo do wcześniejszej spłaty pożyczki po poinformowaniu pożyczkodawcy na piśmie o planowanym terminie spłaty z 7 dniowym wyprzedzeniem.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 i 1a Ustawy o kredycie konsumenckim, konsument jest uprawniony do spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie. W takim przypadku, konsument jest obowiązany poinformować kredytodawcę o zamiarze wcześniejszej spłaty kredytu najpóźniej w terminie 3 dni przed jej dokonaniem. We wzorcu wprowadzonym do obrotu 22 grudnia 2006r. powód zmienił zapis §4 zastępując termin 7 dniowy terminem 3 dniowym. Jak przyznał w uzasadnieniu decyzji pozwany (k. 16) wprowadzona zmiana spowodowała, że nowy wzorzec stosowany przez powoda został dostosowany do sformułowanych w art.8 ust.1a wymogów. Prezes UOKiK uznał jednak, iż wprowadzona zmiana nie spowodowała zaniechania stosowania określonej w tym punkcie decyzji praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów bowiem w ocenie pozwanego do stwierdzenia zaniechania praktyki, oprócz wprowadzenia zmian w treści stosowanego wzorca konieczne było zakończenie procedury aneksowania umów, które zostały zawarte z pożyczkobiorcami w oparciu o poprzednio obowiązujący wzorzec. Prezes UOKiK wskazał, że dopiero wtedy można uznać, iż umowy, jakie łączą powoda z konsumentami są spójne z obowiązującym prawem.

Ocena Sądu jest odmienna. Należy ponownie podkreślić, iż Sąd podzielił zawarte w uzasadnieniu przedmiotowej decyzji wywody Prezesa UOKiK dotyczące definicji zbiorowego interesu konsumentów w szczególności, iż zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku - konsumentów. Do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów konieczne jest, by działanie przedsiębiorcy zostało skierowane nie do konkretnego adresata, lecz do adresata, którego nie da się z góry oznaczyć indywidualnie. Wobec tego działanie to jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów (a nie jedynie wobec określonego konsumenta) i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów (k. 16-17 Uzasadnienie Decyzji).

Z takim rozumieniem zbiorowego interesu konsumentów stoi w sprzeczności konstatacja, iż powód nie zaprzestał naruszania zbiorowego interesu konsumentów wprowadzając do wzorca umownego zmianę dostosowującą zapis wzorca do wymogów Ustawy o kredycie konsumenckim. Z chwilą bowiem wprowadzenia do obrotu nowego wzorca został zamknięty i zdefiniowany krąg konsumentów, których interesy zostały przez stary zapis naruszone. Konsumentami ci są zdefiniowani jako strona umów zawartych w oparciu o wzorzec stosowany przed 22 grudnia 2006r. i nie stanowią zbiorowości konsumentów jako potencjalnych klientów powoda. W ocenie Sądu w tym momencie mamy raczej do czynienia z sumą indywidualnych interesów konsumentów będących stroną umów zawartych w oparciu o wzorzec stosowany przed 22 grudnia 2006r, którzy mają otwartą drogę dochodzenia swych roszczeń w procesach cywilnych. Nadto należy odróżnić stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów od trwania skutków takiego naruszenia. Sąd podzielił też poglądy przytoczone w uzasadnieniu Wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 listopada 2004r. sygn.akt VIACa 399/04, iż „pojęcie „stosowania” wzorców należy wiązać z momentem zawierania umów z użyciem tego wzorca, nie zaś z samym wykonywaniem przez strony postanowień umowy zawartej z użyciem tego wzorca”. Mając te okoliczności na względzie oraz fakt, iż Prezes UOKiK już w uzasadnieniu decyzji nie kwestionował także daty wprowadzenia do obrotu nowego wzorca umownego tj. 22 grudnia 2006r. Sąd doszedł do przekonania, iż praktyka opisana w punkcie V przedmiotowej decyzji została zaniechana z chwilą wprowadzenia do obrotu nowego wzorca umownego tj. z dniem 22 grudnia 2006r.

Zgodnie z art. 23e ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, nie wydaje się decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującej zaniechanie jej stosowania, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 23a ustawy. W takim przypadku Prezes UOKiK wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 479^{31a}§3 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w tej części.

Dokonana przez Sąd analiza postanowień nowego wzorca „Umowy pożyczki” stosowanego przez powoda nie pozwala jednak na stwierdzenie, iż jego postanowienia, za wyjątkiem § 4 ust. 1, zostały dostosowane do wymogów Ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim.

W związku z powyższym, należy uznać, iż Prezes UOKiK w decyzji z dnia 25 czerwca 2007 r. nr RWA- (...) słusznie uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania powoda polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niewskazanie w umowie o kredyt konsumencki - wbrew wymogom Ustawy o kredycie konsumenckim - informacji o całkowitym koszcie kredytu i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, o sposobie zabezpieczenia, o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, o terminie, sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta. Zasadne było również nakazanie powodowi zaniechania stosowania tych praktyk.

W związku z tym, na podstawie art. 479^{31a} § 1 kpc, Sąd oddalił odwołanie powoda w tym zakresie bowiem nie znalazł podstaw do jego uwzględnienia. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc nakładając całość kosztów na powoda, bowiem w ocenie Sądu orzeczona częściowa zmiana decyzji powoduje, iż pozwany uległ tylko co do nieznacznej części swego żądania. Mając powyższe na względzie orzeczono jak w sentencji.